

LA VEU DE CATALUNYA

SETMANARI POPULAR

PRO ARIS ET FOCIS

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ:

Dormitori de Sant Francesch, núm. 5, Imprempta «La Catalana.»

Sumari: ¿Qué pot fer lo catalanisme? per V.—En Marián Aguiló y l'Ateneu Barcelonés, per F. A. Ripoll.—IV Exposició General de Belles Arts e industries Artístiques, per J. C. y R.—Lo Guayta de Montjuich, (poesia) per Arthur Masriera.—Moviment Regionalista.—Notes curioses, per Ramon N. Comas.—Dietari del Principat.—BOTLELET SETMANAL: Efe mèrides.—Santoral.

¿QUÉ POT FER LO CATALANISME?

Les circumstàncies han imposat al Catalanisme un encalmament forçat. Els mals nous distreuen dels vells, per més que, als qui be ho miren, no 'ls es cap misteri que 'ls primers provenen dels segons. Tots los nostres amichs diuen lo mateix: «Per ara no hi ha res á fer; ha de dexarse passar la turbonada; tampoch seríam escoltats.» A poca diferencia axís hem parlat nosaltres també. Es clar que 'l callar y 'l estar quiet es costós. ¡Veure com els fets van confirmant, ab dolorosa insistencia, el nostre pensar y les nostres profecies; mirarse com les lliçons de la desgracia van donantnos la rahó, y callar, y no moures pera cercar un refugi á la nostra patria Catalunya, qui va á ser víctima de la Espanya castellanista, es cosa ben de mal raure! Però, qué hi farém? La gran part de la gent de Catalunya s'ha dextat emborratxar com els ganduls de la Porta del sol; els fums que escampen els diaris cinch-centimers se'n han pujat al cap dels nostres, com dels de la terra dels ciurons; avuy hi han á Catalunya tants dons-Quixots com en les planes nues de la Manxa; mentre 'ls nort-americans tracten de conquistar les colonies de Espanya, els castellans van acabant de conquistar á Catalunya; no mes que, axís com als conquistadors yankees se 'ls reb ab canònades més ó menys formals, Catalunya reb als castellans qui la acaben de conquistar ab alegroys y abraçades.

Aquesta situació engunieja als catalanistes qui han pogut mantenir seré l'esperit en mitg del universal naufragi de senderis que pateix la nostra terra, y, persuadits de que 'ls patriotes no podém, en conciencia, assistir impassibles á la horrible tragedia en que, com el de tota Espanya, 's prepara l'ensorrament de nostra Cata-

lunya, molts se pregunten: ¿De debó nó pot fer res el Catalanisme, en les actuals circumstàncies?

La pregunta es de grossa importancia; y, per açó, á pesar de que la resposta hauria de ser molt mes llarga de lo que permet l'espai dels nostres articles, provarém de resumir en aquest los punts principals de la que nosaltres faríam.

La situació d'avuy es tan complicada y á cada moment s'embolica en tanta de manera, que ningú pot preveure si d'aquí vuyt dies encara s'anirà enredant, ó si una noticia, un fet, un acte, haurán ja determinat l'esclatament. Espanya va marxant per una via tota vorejada de avenchs, estirada per una colla de perills terribles; y no 's pot presumir ni en quin d'aquells caurá, ni quin d'aquests n'haurá la entrega. D'aquí á un mes, d'aquí dos, podém trobarnos de ple en una situació completament nova del estat interior d'Espanya, com podém anarnos arrolegant de la mateixa manera que en los moments en que escrivim aquestes ratlles. Per lo qual, y tenint tot açó en compte, es precis que 'l Catalanisme no visqui descuydat, puix, en la hora de la conflagració, la seva veu será ohida, segurament; puix lo Catalanisme, y no mes lo Catalanisme, ha acreditat haver vist clars, desde 'l primer día, los problemes del Estat, que, mal entesos per la opinió general y per los governs, ens han portat als horrors que passém y als més grossos que 'ns posará á sobre el desenllás final de les tragedies en que l'Estat es protagonista. Havent demostrat els catalanistes que 'l seu patriotisme era més aclarit y que hauria sigut més beneficiós al pays que 'l dels baladriers del *honor nacional*, qui 'ns han duyt á la ruina y al deshonor, es de creure que, si 'ls nostres compatricis no han arribat al grau de beneyts sense cura, girarán els ulls als únichs qui no perderen el seny y tingueren el coratge de dir la veritat quan

ningú volia sentir-la y tothom aplaudia y coronava de llors l'engany y la mentida.

Tart serà (prou y massa que ab temps ho pringuérem) pero així y tot el Catalanisme haurà de fer son dever, y ja que no serà temps d'impedir pèrdues irreparables, de sang, de capitals, de crèdit, d'honor, y de territoris qui eren mercats de nostres industries y forces immenses de nostre comers, al menys podrèm encara impedir que s'consumi l'arruïnament de Catalunya, y fins encarrilar á la patria de manera que pugapendre novament embestida, sense estar com ara esposada á que les fantasies dels *hidalgos* ens la tornin á estimbar. Lo Catalanisme ha de preparar-se ja des d'ara, si no ho està, pera cumplir aquesta missió.

Pero també pot succehir (de les estranyeses ja ne diuen coses d'*Espanya*) que la crisi aguda y estremada que tothom veu venir, no vingui; es possible que les grans saccejades y catástrofes de la guerra en comptes de produhir en lo organisme del Estat un d'aquells transtorns qui en poch dies ó maten ó treuen del perill, lo dexin abatut, quiet, pres d'una febreta qui consumsense arborar, es á dir, gronxantse melangiosament entre les molesties de la malaltia que l'fa arrocegar-se impotent y ridícol pe ls camins de la miseria y de l'arruïnament crónich. Y allavors el Catalanisme ha de tornar á sa empresa de desvetllar y restaurar la conciencia nacional de Catalunya, cridant als catalans bons patricis á la gran obra de refer la patria y de posarla á cobert dels danys y perills que li han portat y li van preparant les companyies imprudents.

A aquest fi encamina l'Catalanisme les assemblees anyals que te instituhides. Mes, com ja l'any passat hagué de suspendre la celebració de la que corresponia, y no es de creure que enguany pugadexar de fer-se lo mateix, podria tal vegada suplir-se la seva falta per el medi que anem á indicar:

Lo programa de les aspiracions del Catalanisme está ja ben fixat, y consten també degudament una pila dels medis d'acció conduhents á la propagació é implantament d'aquest programa. Però, ¿n'hi ha prou d'açó?

Sense perjudici de les doctrines formulades ab acort de tots ¿podria l'Catalanisme, ara, en aquestes hores de forçat reculliment, examinar á la llum de la observació y de la experiencia, quins camins mes prácticament ens conduhirien á la implantació, ó simultánea ó gradual, de les nostres aspiracions?

A nosaltres ens sembla que aquest exámen es no solament convenient, sino de tota necessitat.

Per si aquells á qui pertoca l'decidirho s'inclinessen á aquest parer, acabarem d'apuntar la nostra idea: La *Unió Catalanista*, en la forma y manera que cregués millor, formularia una sèrie de preguntes dins lo sentit indicat suara, les quals s'enviarien á tots los periódichs y associacions catalanistes, ab encàrrech á uns y altres de ferles arribar á tots los qui colaboren en aquells ó formen part d'aquestes; y obrint un plaço llarch de informació, en el que podrien respondre á dites preguntes (y també tractar l'assumpto á que s'referissen sense subgecció á les fórmules,) per escrit, ó de paraula devant una comissió nombrada al efecte, tots los qui acreditessen col·laborar en algun dels periódichs adherits á la *Unió*, ó formar part d'alguna de les associacions que s'trobessin en igual cas. Acabat el plaço, se faria una Memoria-exposició de les opinions manifestades, y la Junta de la *Unió*, ó per ella mateixa, ó per qui y com mes be li semblés, ne trauria conclusions qui podrien quedar com á expressió del criteri general en lo Catalanisme pera guiatge dels cridats á dirigirlo, ó ser objecte de votació en sessió privada de la primera assemblea que pugacelebrarse.

No volém parlar de les ventatges que trobém en la realisació d'aquesta idea, porque, si hi son, confiém que sabrán véureles aquells á qui éspecialment la subjectém.—V.

EN MARIAN AGUILÓ

Y L' ATENEU BARCELONÉS

Totes les vetllades necrològiques, descobriments de lápidas y colocacions de retratos y estatuas, me fan l'efecte d'uns funerals civils, que ls centres y societats dedican á un membre mort, tant per glori-ficar al que dexá d'esser, com pera donar lloch á un espectacle que honri al qui l'dona y sigui motiu de lluhiment pera que uns quants prosistes y poetes lluhixin son talent, llegint composicions adequades al acte. En consemblans solemnitats s'hi va, més que pera recordar y plorar al festejat, á aplaudir y felicitar als vius, sense que l'sentiment, la única nota que hauria de dominar, se trobi en lloch més que en quatre frases estudiades y buydes del biogra-fista. Son solemnitats fredes, de molta aparença y tant deslligades de son objecte (encara que altra cosa s'vulgui fer semblar) com la pena y l'dol ho están dels qui assistexen als funerals de luxo, ahon ni fent

un esforç de memòria, se pot recordar a la persona a qui s'consagren.

Una excepció, de les poques y més notables, a n'aquesta regla general, fou l'acte sol·emníssim de col·locar lo bust d'En Marián Aguiló en l'Ateneu Barcelonés, celebrat lo dilluns de la passada setmana. Els qui hi anaren conexien mes ó menys ses obres, molts devien a elles lo desvetllament del seu esperit catalanisch, una bona majoria l'havia tractat personalment y 'ls havia dextat viu lo recort de sa fesomia moral y material, y no pochs s'en deyen amichs—y ho eren—y a ells havien cercat per llarchs anys, trobantlo sempre, lo col·lell de mestre experimentat y carinyós. Les cares dels qui s'aplegaren en lo saló d'actes d'aquella societat, eren totes conegudes, mancantli lo públich *curios*, la gent qui va ahon pot distreures una estona, sigui qualsevulga la solemnitat, lo públich qui critica però may fa res, qui s'instrueix a *posteriori*, després de rebre boca-badats y tot de un cop, un aplech de noticies sobre la vida y obres de un home, que influint poderosament en la cultura artística de un poble, havia passat pel seu costat sense que s'en adonguessin; ells qui senyalen ab lo dit y fan rotllo als qui s'belluguen y criden, y parlen y ho jutgen tot y mouen fressa allà ahon se troben.

¡Y feren be de no anarhi!... No s'necessitaven pera *omplir* (única funció apreciable de aquest públich) perquè en lo saló d'actes del Ateneu ja no s'hi cabia, ni l'exquisit treball necrològich de Mossen Collell podia complaurels mes que per sa forma, que, essent hermosa, es lo menys apreciable del discurs que llegí.

Mossen Collell no feu una biografia d'En Marián Aguiló, en lo sentit en que s'pren aquesta paraula, no feu tampoch una crítica especificada de totes y cada una de ses obres. No podia ell, que per sobre de tot pensava y veia al home qui «ha tingut més forta y duradora influencia sobre ma vida» y al qui, «axís com trobo cada dia á faltar á mon pare al cap de taula, axís anyoro y trobo á faltar per tot arreu aquell home de testa canosa y venerable y de cor sempre juvenívol,» no podia subgectarse, sense desentendres del cor, á donar un seguit de datos, parlant secament de lo que fou sa vida, ni á fer ab freda reflexió un estudi analítich dels treballs publicats per l'Aguiló. Les noticies biogràfiques y bibliogràfiques que doná, servien no mes que pera dar contorns y figura real al mestre, qui reuneix tants aspectes, representa tant en nostre renaxement, es de magnitud tan extraordinaria que podria creures, mirant de lluny y d'una vegada, que es una visió, un símbol, si no fos que se sap que va naxer tal any, y vingué á Barcelona tal altre, y aná á Madrid y estudiá, y feu y dexá de fer com tots los hòmens qui viuen vida mortal.

Fondament impresionat y casi be ennuogat per

les llàgrimes algun colp, Mossen Collell ens donava la semblança de l'Aguiló, per l'Aguiló mateix, retrayentnos trossos de ses poesies, ahon ab la senzillès flayrosa dels cants populars, se hi veuen perfectament descrits los seus amors, los seus desitgs y ansias, la seva ànima tota, tendra y d'una ingenuïtat encantadora. Mossen Collell, qui mes que cumplir un encarrech honrós del Ateneu, semblava que parlés en un cercle de amichs de quelcom que guarden en son cor, y d'un company a qui havia dedicat totes les seves afeccions, ens feya apareixer ab entusiasme crexent, l'Aguiló que als deu anys copiava cançons velles en los cartípaços; l'Aguiló, que sentí per sa mare amor tan intens que cada any celebrava l'aniversari de sa mort dedicantli uns quants versos, que per un altre amor intens, el de la Patria, se feya, sense darsen compte, precursor del excursionisme, buscant d'encontrada en encontrada y de masia en masia, recorís del passat esplendorós de Catalunya; l'Aguiló que per arreu ahon passava, dexava rastre de sa influencia: á Madrid donant á conexer los tresors de nostra poesia, á Valencia promovent, com aquí, lo renaxement de la escola poética valenciana; l'Aguiló en societat, exercint son càrrech de bibliotecari, entre 'ls amichs, en sa casa. Jove, venint á Barcelona pera juntarse desseguida ab En Rubió y Ors, identificarse ab En Píferer y treballar ab ells en una matexa obra, vell y xacrós endressant á la mort algun dels seus cants més hermosos; y sempre, tota sa existència, consagrantse al estudi de la nostra parla, á treure del oblit paraules arreconades, á buscar en lo poble la frase castiça, en les cançons dels pagesos l'esperit de la terra, formantse ab paciència y sense decaure may un absolut conexement de la llengua catalana. Per axó Mossen Collell, deya, pera concretar la idea del enamorament que sentia l'Aguiló pel catalá, si á San Francisco lo va representar Giotto esposallantse ab la pobresa, á l'Aguiló se 'l hauria de pintar esposallantse ab la llengua catalana, sa fidel aymada y la companyona de tota sa vida.

No s'pot fer un estudi detingut del treball de Mossen Collell: se l'havia de sentir. Digne de la persona de que tractava—y es lo millor elogi—conseguí fer reviure la figura grandiosa de un home *tan gran* com l'Aguiló, y conseguí que lo que era una solemnitat trista, se transformés, gracies á n'ell, en una festa. Se plorava á En Marián Aguiló mort per les lletres y pel catalanisme que regonexia en ell sa «vera paternitat,» emperó encoratjava 'l trobar gravat en lletres d'or son nom y sa obra, idealisada y sencera en la Historia de Catalunya.

F. A. RIPOLL.

IV EXPOSICIÓ GENERAL DE BELLES ARTS E INDUSTRIES ARTISTIQUES

III

La pintura.

Seguint lo curs del article passat y apreciades ab certa detenció les obres intervingudes principalment per la figura humana, que son les qui atrauen més desseguida per la claretat y precisió ab que manifesten son intent als ulls del públich, nos toca avuy recordar les escenes y espectacles de la naturalesa que l'artista sorprén en un moment d'expressió que l'interessa y l'fa sentir, y procura assimilarse pera ferlo sentir als espectadors.

Devant de la naturalesa son majoria los qui pinten al dret, directa y justament, lo que veuen, y minoria los qui busquen y s'esforcen á pintar l'ánima de lo que veuen. D'axó prové que en les exposicions se miren paso, paso, payssatges y mes paysatges, marines y més marines, que son, ópticament, una reproducció minuciosa y hábil de la veritat, pero que ab lo seu encantament de fotografia iluminada no s salven de la indiferencia general. (Vegis com á mostra *Un camí en la serra*, d' En Sanchez Perier y *Tarde Mars*, d' En García Rodriguez.) Tampoch convencen los qui 's decanten cap al extrem oposat; los que fantasiegen massa sobre la realitat, accentuantla fins á la exageració (*Estanys de Lanós* y demés d' En Raurich) y per axó 's busca alguna cosa que parli ab sinceritat, porti una intenció, encarni una idea. Desgraciadament, aquesta vegada costa de trobar, ab tot y haver triat casi tots nostres primers paisistes efectes de nit y de cap al tart; les hores que més conviden al misteri, á la poesia y á la emoció.

La nit y *Payssatge de Tarrasa*, d' En Vancells, no son fills d' una observació prou franca; *Cap al tart* y *Bosch de roures*, d' En Galwey, recorden de massa á la vora, com imitació, y de massa lluny, com impressió, les celebrades teles de Macaulay Stevenson; *Pastoral*, d' En Mas y Fontdevila, sense aquell darrer peto de sol del fondo no fora digne d' ell; lo mestre Urgell no s propasa gota de *lo de sempre*; en tí, que 'l paysatge realment sugestiu y de cap de brot no s troba per la secció espanyola; á pesar de que, á més dels citats, l' hi donen importancia *Montserrat* y *Pati de los Arrayanes*, d' En Russinyol; dos cops d' ull ben donats; *Soletat*, d' En Joseph Masriera, y que may haviem vist tan

granat; *Septembre* y *Mitjdiada*, d' En Domenge y d' En Solá, ben clapats de sol cap al fondo; *Mars* y *Vall de las ánimas*, d' En Viver, notes un poch fredes; *Vistas del Guadarrama*, d' En Morera, ben vistes, pero segurament ab vidres de reducció, y altres quadros d' En Vilallonga, Roig y Soler, Senet, M. Vayreda, Berga y Boada y Figueras. (Aquests dos últims debutants que es menester encoratjar.)

En les sales estrangeres los payssatges, que hi son en abundancia, no detenen tampoch, fins á clavarlo, lo pas del visitant. Un s'adona de que hi ha més trassa, més força expressiva, més solides, més varietat de mecanisme, passi 'l mot, que entre nosaltres, mes los moments interpretats, los temes, son menos sentits y d' expressió mes concreta que 'ls nostres. Si no fos la desinvoltura y vigor d' En Pieters y poch mirariem atentament fins á admirarlo, aquell *Camp de bledes*.

Axó no vol dir que tots los assumptos sien tan vulgars ni que estiguen desprovehits d' interès; per mes que aquest siga casi sempre local. Lo exhuberant y pastosissim *Flandes á l'estiu*, de Verheyden; los característichs y boyrosos *Mercat del Nort á Amsterdam*, de Jansen; *Dia de pluja á Dordrecht*, de Koldewey; *Dordrecht de nit*, de Gilsoul; *Vista de la Haya*, de Waning, la nota encesa *Una era á Provensa*, de Gagliardini; y *Vores del llach de Como*, de Possart, de unr factura oposada, ho declaren més palpablement que *Camí del poble*, de Beernaert y de Bock; *Los remats*, de Leemputen y de Hamel; *Prop del toll*, de Luyten; *Payssatge*, de Gabriel. y *Sol de Tardor*, de Slager; mostres d' un impresionisme decidit y sério qui viuen dintre una atmósfera menos especial y van vestides d' un color més cosmopolita.

Per lo que respecta á les marines, la competencia ab los estrangers resulta mes sensible. *La meua hora*, aquell moment de quietut y soletat animades per la vibració de la lluna sobre l'aygua, interpretat ab certa grandiositat romántica per en Soler de les Cases, no subjuga, de bon troç, ab tanta rahó com les marnies de Franz Courteüs, *L'infinit* y *Tarde ápacible* y *Posta de sol*, de Schiits; d' un efecte realment mes viu, penetrant y plé de delicadeses, ni tampoch com lo magestuós *Riu Kuban*, de Roubaud; y encare menos com lo *Mar y cel*, de Bartels que agitat, febrós y amenassador sembla, ab sos brams y remolins vol saltar de la tela fins á esquitxarnos. Axís mateix quedan pàlides y pobres, sense que 'ls valga gran cosa l'esser ben estudiades,

No mossegan, d' En Baixas; y Port de Barcelona, d' En Matilla; quan se recorden á la vora de les *Barques pescadores*, del mestre Mesdag y de la *Platja holandesa*, de Margenstjerme; espectacles que no per tenirlos coneguts d'exen d' admirarse com tota producció d' una individualitat de primera força.

Pera concloure les cites de la secció de pintura, que hem procurat agrupar perque resulte facil apreciar llur importancia y possible un estudi comparatiu, dirém que los *Rahims d' Espanya*, de la Sta. M.ª Lluisa de la Riva resulten unes espléndides postres pera refrescar la impressió dels plats suculents y torts que representen *Abans del festi*, de Moerenhont; *Comares flamenques*, de Engelen y *Cisne*, de Ruysch; y que al guarnir la taula ab los *Girasols*, de Kihel, les *Peonies*, de Oldewelt; les *Azaleas*, de Seghers y les *Roses grogues*, de Mortelmans, no hi farien mal paper les *Peonies*, d' En Rodriguez Codolá y aquell be de Deu de *Hortensies* que 's contempla en lo quadro titolat *Flors*, d' En Felix Mestres.

En la secció de *Dibuxos*, *Acuarelas*, *Pastels* y *Grabats*; y en la de *Escenografia* la colecció no es numerosa ni notable y fins alguns dels que hi exposan, En Pascó per exemple, tenien obligació de ferho millor.

Los estudis de paisatge al carbó, d' En Pahissa, d' una construcció sòlida y robusta; l' *estudi per un quadro*, d' una gran serietat, per En Feliu y los deliciosos croquis y siluetes parisiens, presos ab tanta soltura com intenció per En Nonell, produexen efecte y son d' un immediat.

Mes per axó no d'exen passar per alt los estudis al carbó d' En Armet, les *Ilustracions del Qui-xot* y de *Tipos Trashumantes*, per Gimenez Aranda y Pedrero (les primeres d' un que domina extraordinariament lo *metier*) alguna *Acuarela* de Brunet, Martorell y Romberg; los garbosos *pastels* de Art, Iwill y Soyer y los enérgichs *aygua-forts* de Dause y Reicher.

J. C. y R.

LO GUAYTA DE MONTJUICH

POESIA PREMIADA AB LA JOYA OFERTA PER LA REDACCIÓ DE
"LA COSTA DE LLEVANT"
EN LOS JOCHS FLORALS DE BARCELONA DE 1898

—Històrich.

I

¡Quin bon vellet, el Guayta—que 's va morí,
A Palamós be 'n parlen—del vell Maurí!
De la nostra marina—les glories sab.

Ell vos dirá sa historia de cap á cap;
De Montjuich á la Torra,—sempre amatent,
Ha senyalat les veles,—lo temps y el vent,
Vegé nostra Marina—naxe' y florir.
y quan l' ha vista morta—se 'ns va morir.

II

Ell prou vos retrauria—los jorns aquells
Que s' ompli Barcelona—de grans vaxells,
Tallats per mestres d' axa—dels que no hi ha,
(Que ara, á Lloret y Blanes—van á captá;)
Que 'l pinetó y el melís—del alt Vallés
En bergantins tornaven—dels més lleugers,
Y fragates veleres—de bon guindat
Botaven desde Rosas—fins á Montgat.

III

¡Ab quin goig dalt la Torra—feya senyal
Quan la nau apuntava—tot just el pal!
¡Ab quin goig á les mares—y á les mullers
Marcava la tornada—dels mariners!
Les promeses miraven—dalt del Castell:
—¡Una bola á la punta!—¡ja torna ell!
Y 'ls armadors dels Porxos—de ca 'n Xifré
Ab quin goig ja talayen—la nau que 'ls vé.

IV

May vegé nostra terra—tant bé de Deu,
Les nostres naus anaven—per tot' arreu;
Catalana bandera—passa per tot,
Es catalá 'l nostramo,—també 'l pilot,
Catalana la casa—del armador,
Los pobles de Marina—s' hi feyen d' or...
¡Mes, noves lleys vingueren—d' allá Madrit,
Que en lo port los navilis—nos han podrit!

V

Las lleys de la marina—lluny de la mar,
Les fan els que ni saben—qué es navegar.
Ni per cremar ja 'ls volen—nostres vaxells;
Mentre unes naus arriuen—com uns castells.
Son d' acer y de ferro—y se 'n porten gent
Qué cerquen lluny de casa—llar y aliment,
¡S' en porten á les guerres—joves feyners,
Qui, morint, paguen culpes—que ells no han comés!

VI

Lo bell guayta, bandera—posa sovint,
Es que un vaxell de guerra—va distingint;
¡Deu fes que Barcelona—no 's senti may
Exos monstres de lluyta—portant l' esglay!
¡Tot llur aecr y ferro,—plom y cordam
Servís pera la industria—que abandonám!
Com li plauria al guayta—sols senyalá
Les naus plenes de nòlits—qui porten pal

VII

Al guayta no l' hi donen—res, per montar
Els senyals de la Torra,—y se 'n va á captar.
Se 'n va á captar la xàrcia—y trossos de pal

*Y de les naus n' hi donen—que ha fet senyal;
Y de les naus desfetes—penja els bocins
Per senyalar les noves—de mar endins.
¡Imatge de la vida,—tomba y bressol
Agermanats unintse—de sol á sol!*

VIII

*Ahir va mori 'l guayta—¿qui ho escateix?
¿Potser ningú el recorda?—¡tant qu' ho mereix!
Héroe amagat, la terra—l' ha d' enaltir,
No mori per la pàtria,—mes va sufrir.
Si del vell Mauri 's parla—de Palamós,
Digáu que fou un guayta—com no n' hi ha dos,
Que de nostra Marina,—recort vivent,
Mori, al véurela morta,—de sentiment!*

ARTHUR MASRIERA.

MOVIMENT REGIONALISTA

ESPANYA

Catalunya.—Ab gran solemnitat y ab assistència de nombrosa representació d' autoritats y corporacions y alguns individus de la família Aguiló, tingué lloch lo dilluns prop passat, en l' Ateneu Barceloní, l' acte de descobrir lo bust del malaguanyat mestre En Marián Aguiló, destinat á la biblioteca de la esmentada associació.

Lo principal atractiu de la sessió fou la biografia de Mossen Collell, de que parlam ab extensió en altre lloch d' aquest número, que fou extraordinàriament aplaudida. Ademés, En Ferrán Aguiló llegí una notable poesia del poeta mallorquí En Miquel Costa y Llobera y En Joaquim Riera y Bertrán altra de propia, que també fou saludada ab llarchs aplaudiments.

La sessió, que finí ab algunes paraules del President del Ateneu, Sr. Permanyer, se vegé favorescuda per nombrós y escullit auditori.

—Avuy á les tres de la tarde, se reunirá lo Concell General de la *Unió Catalanista*, en son domicili de la present ciutat. En aquesta reunió serán admesos un bon nombre d' associacions, agrupacions y periódichs y 's tractará de la actitud del catalanisme en les presents circumstancies.

—En la sessió celebrada per lo *Centre Excursionista de Catalunya* lo día 3 del mes que som va llegir-se una descripció relativa al descobriment de la cova del Manon, situada en lo terme de Vespella, enviada per son actiu soci-delegat En Pau Teixidó, de Rodonyá. També se doná lectura de la biografia del guà Patata, escrita per lo conegut excursionista En Arthur Osona.

—S' ha constituït una agrupació catalanista en lo poble de Sant Joan d' Horta.

—Ab molta solemnitat tingué lloch diumenge passat en la iglesia del monestir de Padralbes, la benedicció de la bandera del sometent d' aquell poble que fou apadrinada per En Eusebi Güell y per sa hermosa filla Na Isabel. L' *Orfeo Catalá* interpretá ab l' acort acostumat la missa original de la Sta. Güell, cantant després de la benedicció lo magestuós himne del Sometent á la Verge de Montserrat, original de la mateixa compositora.

Acabada la funció religiosa, los sometents feren la salva d' ordenança y l' *Orfeo*, á prech del públich entoná «I. os

Segadors» que foren saludats ab nutrits aplaudiments y un entusiasta ¡Visca Catalunya!

—La Associació d' Amichs de la Instrucció y l' Colegi de Professors de Catalunya han determinat enviar una exposició al ministre de Foment, demanant la descentralisació dels concursos y de les oposicions.

—Han obtingut lo grau de llicenciats en Dret, en nostra Universitat literaria, nostres benivolguts companys de causa En Raymond Fortuny y Dalmau y En Joseph M.ª Fabrellas y Planas. Los felicitem de tot cor.

—En la Facultat de Medicina de nostra Universitat, han obtingut lo grau de llicenciats en Medicina y Cirurgia, nostres estimats companys de causa En Baltasar Pijoan, president del *Centre Escolar Catalanista*, y En Lluís Verdau y Solá, president de la secció de Medicina del mateix Centre.

Los donem nostra més coral enhorabona.

—S' están fent treballs pera la fundació d' una nova societat que 's titulará *Associació Excursionista*.

—Ab lo títol de *Los Montanyenchs*, s' ha constituït en aquesta ciutat una nova agrupació adherida á la *Unió Catalanista*, que 's dedicará preferentment á la propaganda y al excursionisme. Consta actualment de més de trenta joves dedicats al comerç, á les industries y á les arts.

—Ha mort nostre benivolgut company En Francesch Bonet y Clará, fundador del setmanari *La Senyera* de Palamós. (A. C. S.)

ESTRANGER

Austria-Hungria.—Los grans Estats d' Europa han arribat á adquirir una força exterior formidable y cada un de per sí podria forjarse ilusions de empendre grans conquestes y d' estendre son predomini per pobles y més pobles á no ser lo contrapés dels altres Estats, formidables també, qui, per gelosia, impedirien tot lo que pogués donar á algun d' ells un predomini que destruhís aquest admirable equilibri europeu, obra suprema del dret internacional contemporani, que 's fonamenta en una pila de crims y que no te altra rahó d' esser que la conservació dels resultats per medi d' ells obtinguts.

Mes aquests Estats poderosos que determinen lo curs de la política europea; que procuren arreglar entre ells ses diferencies pera que 'l famós *equilibre* no 'n surti perjudicat; que solucionen los conflictes surgits entre les petites potencies en benefici propi; que cambien quan los hi convé la configuració del mapa y tiren ensá y enllá los limits de les fronteres com si tot fos l'is é igual com un camp ras ó com un paper cuadrícula, están amenassats de mort, malgrat son gran poder exterior, sos grans exercits y sos espantosos pressuposits, perquè en son interior porten gèrmens de descomposició que á la curta ó á la llarga destruirán aquestes grans entitats polítiques. En la determinació dels grans Estats s' ha prescindit per complert d' aquells caracters permanents que *naturalment*, donen als pobles personalitat nacional agrupant ab llassos de simpatia á pobles *naturalment* germans, y veyém sota 'ls limits de ferro d' un Estat á pobles barrejats y juxtaposats que may se podrán fondrer per les diferencies essencials que 'ls separen, y veyém grans importantíssimes personalitats nacionals ab igualtat de raça, de llengua, d' ideals y de cultura, trocejades y repartides. Per axó veyém en molts Estats pobles que 's combatén y que s' odian y veyém també com, traspasant les fronteres oficials, altres pobles pertanyents á distints Estats se fras-

meten continuament corrents de simpatia y desitjos d'unió.

Aquestos fenòmens que produheix per tot arreu lo desvetllament nacionalista poden observarse millor que en lloch en l'imperi austro-húngar. Dintre l'Austria, la lluita entre 'ls pobles de nacionalitat slava y los de nacionalitat germana presenta cada dia noves manifestacions.

Gratz es la més important de les ciutats austriacques en que l'element alemany hi predomina en absolut. Quan les famoses ordenances lingüístiques del comte Badení, á Gratz ocorregueren grans desordres fins al punt de ser necessaria la intervenció de la força militar y aquesta fou precisament un regiment bosniá, compost per lo tant per soldats slaus.

Lo descontent que axó produhí als alemanys de Gratz fou extraordinari y l'enterro del obrer Rittner, mort per la tropa, fou una importantíssima manifestació política. Més de trenta oficials de reserva prengueren part en aquesta manifestació, per quin acte foren sotmesos á un procés militar. Esmorteida aquesta qüestió, lo nomenament del comte Gleispach, ministre de la guerra del govern del comte Badení, com á president del tribunal superior de la Stiria ab residència á Gratz, l'ha desvetllada de nou y 'l concell municipal de Gratz ha votat una protesta contra la destitució dels oficials qui prengueren part en les manifestacions germanistes.

Lo concell municipal ha sigut dissolt y la seva autoritat confiada á un delegat del govern. Lo conflicte no està acabat puix á no tardar deurá procedirse á la nova elecció d'autoritats municipals que, ab tota seguretat, acceptarán y repetirán l'acte qui ha motivat la dissolució del antic concell.

—Lo Parlament ha tornat á compensar les seves sessions interrompudes per la reunió de les Delegacions austro-húngares. Los incidents de Gratz feyen témer que's repetirien aquelles sessions tempestuoses á que ja'us tenen mitg acostumats. No va ser axís, porque no's va permetrer tractar d'aquest assumpto.

Entrant á tractarse de la qüestió de les llengües, va pendrer la paraula lo doctor Fort, jove txech, parlant en sentit francament federalista.

Lo propòsit del comte Thun es solucionar definitivament lo conflicte de les llengües á Bohemia y conseguir la aprobació del compromís definitiu. Si no pot conseguirho, está disposat á fer us del article 14 de la Constitució y á governar sens Parlements.

—Un conflicte molt característich, que posa en contraposició á Roma, á la Hungria y á la Croacia s'ha presentat ab motiu del nomenament, fet per lo govern húngar, del canonge Krapacs pera 'l bisbat *in partibus* de Belgrado y Semendria, y 'l nomenament, fet per la curia romana, del canonge Vorzat pera 'l bisbat *in partibus* de Zenopolis y á la vegada coadjutor del bisbe de Diakovo Strossmayer.

La curia romana no vol regoneixer lo nomenament del canonge Krapacs perquè es un magyarista completament sotmés al govern húngar, y 'l govern húngar no regoneix lo nomenament del canonge Vorzat porque es un patriota croata.—F. CAMBÓ.

Notes curioses.

Origens de la devoció y culte al Sagrat Cor de Jesús á Barcelona.—La falta de caritat qui caracteriza á una época tan egoista com la actual, havia d'esser lo fonament de

aquesta devoció, prodigiosament estesa per tot arreu en nostres temps. Les ànimes sensibles, no trobant, en aquests dies de fraternitat universal, amor en los homens, l'han buscat en lo cel.

Sant Joan Evangelista havia vist desde Pathmos que en temps á venir llunyans, s'enamorarien los hòmens del Cor de Jesús; Santa Gertrudis y Santa Matilde, en ses revelacions havien confirmat aquella visió apocalíptica, y la piadosíssima monja de la Visitació, quina vida claustral se troba compresa desde 16 de Novembre de 1671, en que feu sa professió religiosa, fins als 17 d'Octubre del 1690, en que va morir, pogué tindre certitut del compliment no llunyá d'aquelles profecies, al tenir la aparició del mateix Jesucrist, dientli: «aquest es lo Cor que tant ha estimat als hòmens,» y al ferli aquelles promeses que devien ésser lo fonament sobre lo qual s'havia d'axecar lo culte del Sagrat Cor.

Ja abans de que la mestra de novicies del monastir de Paray-le-Monial, la Beata Margarida Alacoque, en aquesta terra hon l'amor diví s'esplicava perfectament als nostres passats ab la representació de Jesús clavat en la creu, lo que nos esplica la molta devoció que hi havia al gran nombre de Sants Crists que, ab historia sempre ben interessant y ben particular, han atret lo cor de Santes generacions que, pera donárlshi culte devotíssim han establert y continuat piadoses confraries.

Lo culte del Sagrat Cor de Jesús tingué precursors, y n' es testimoni eloqüentíssim, á falta d'altres testimonis, aquelles finestres que en sa obertura acusen la silueta de un cor surmontat per una creu, que's veuen en lo portal de la vila de Centelles, davant per davant de la capella paritèa de la noble família senyorial d'aquella població, á la que donaren, si no lo prengueren d'ella, son nom. Son unes finestres desde les quals los guaytes vigilaven la vinguda més ó menys esperada d'algun enemich, per lo que venim en conexement de que á Catalunya hi havia en lo segle XIV qui tenia devoció al Sagrat Cor de Jesús y aquest devia ésser algun dels antecessors del actual comte de Centelles.

Pero 'ls esforços de la religiosa susdita, no foren prou porque arrelés la devoció al Sagrat Cor, per més que hi hagüés devots tan fervents com Sant Miquel dels Sants y 'ls venerables P. Hoyos, de la Companyia de Jesús, y Sor Agna Magdalena Remuzat, monja del monastir de la Visitació de Marsella. Fou precis que una gran peste, en la que fins arribá á faltar fusta pera les caxes dels morts, del més horrorosament aquella ciutat francesa, y que son bisbe, Monsenyor de Belsune aconcellés com á suprem recurs l'acudir á la benignitat del Cor de Jesús, pera sortir de tan afflictiva situació. No en va se demaná la mercé, y en agrahiment d'haverse obtinguda, fou instituhida per aquell prelat la festa del Sagrat Cor de Jesús en 1720, assenyalantne la diada del divendres següent al dijous de la octava del Corpus. Aquest fet doná algun impuls á la devoció, especialment á França, pero la hipocresia dels heretges y l'encongiment y desidia de molts doctors, foren causa de que la tal devoció fo: perseguida per los poders seculars y fins contradita y reprobada per assemblees catòliques, interrompent son desenrotlló; y quan sortia á sa defensa lo papa Pio VI, condemnant lo concili de Pistoya, que s'havia oposat á ella, fent avinent que no's tractava de glorificar la materialitat del Cor sino de reconexer la immensa cari-

tat d'amor de Nostre Senyor Jesucrist, vingué la terrible revolució francesa á apagar altre colp aquell sagrat foch de la devoció.

En quant á nostra terra, no s'havia manifestat gens indiferent á ella, y d'açó n'es prou testimoni los concilis provincials de Tarragona demanant, lo del 1738 en lo que hi assistiren, además del metropolitá, los bisbes de Barcelona, Tortosa, Vich, Lleyda y Girona, personalment, y per representació los de la Seu d' Urgell y Solsona, y 'ls delegats de la majoria de les corporacions, que s'concedís á aquesta provincia eclesiástica la concessió del reso y missa del Sagrat Cor, é insistint lo concili celebrat en 1745 en la demanda. Per aquells dies comensá á estendres la devoció á Barcelona d'una manera vergonyosa, essentne datos pera apoyar aquesta idea, aquella representació que s'veu en la tapa del Sagrari del altar major de la iglesia de les monges de Santa Teresa, pintada per nostre Manel Tramulles, y lo cor esculpturat que en éxtassis contemplen Sant Lluís Gonzaga y Sant Estanislau de Koska, se pot veure en la tercera capella de ma dreta entrant, de la iglesia de Betlem, que, com es sabut, corresponia llavors al immediat col·legi de Jesuïtes. Per aquella escultura se veu en conexement de que los PP. de la Companyia, no havien trobat encara una representació gráfica més adequada al objecte de la devoció que ells mateixos eren los primers en propagar, que presentar á la vista dels fiels, mes ó menys idealisada, aquella entranya, y açó ja entrada la segona meitat del segle passat.

Pero quan lo ja citat papa Pio VI condemná á 28 de Agost del 1794, aquell concili també esmentat de Pistoya, ab sa butlla *Auctorem fidei*, no tardaren gayres anys á veures una representació de la persona de Jesús mostrant son cor al poble, de conformitat ab la aparició tinguda per la Beata Maria Alacoque. La tal imatge es aquella que s'venera en l'altaret colocat prop del presbiteri y á la part del Evangeli de la iglesia de la Mercé.

Als 18 de Juliol del 1819, á instancies y devoció d'un dels germans qui assistexen als malalts del Hospital de Santa Creu, s'estableix en la iglesia del mateix assil la Congregació de Jesús, María y Joseph y del Sagrat Cor de Jesús, la qual celebra mensualment, en lo quart diumenge, una funció adequada y per la Pasqua de Resurrecció un solemne Octavari en lo que per privilegi especial obté posteriorment lo poguer resar en los oficis dels diumenges ab que comensa y acaben aquells vuyt de funció piadosa, que fins al any 1825 no comensá á esser consignada en lo calendari de Catalunya.

En aquest últim citat any ja n'feya á lo menys tres que les monges de la Ensenyança tenien establerta la celebració de la festa del Sagrat Cor en lo divendres prop vinent á la octava del Corpus, ab exposició del Santíssim Sagrament, y per aquells dies s'estampaven á casa la Vda. Pla, del carrer de Cotoners, los primers Goigs en catalá que aquí's cantaren en honor y gloria del Sagrat Cor.

A 15 de Juliol del 1838, lo bisbe de Barcelona Pere Martínez Sanmartín, doná permís al Vicari perpétuo y Obrers de Santa Maria del Mar, pera fundar una Pia-Unió del Sagrat Cor de Jesús en la propia iglesia, en la qual á 26 de Desembre del 1839, al celebrarse lo segon triduo anyal que en aquella fetxa y los dos dies següents se establert celebrar, s'instituheix lo *Culto perpétuo* del Sagrat Cor, inscribintshi 126 associats y 357 associades. En 1840, á Sant Mi-

quel de la plaça de Sant Jaume, se celebrava una novena á cárrech d'una associació de devots, la que vingué á sustituir l'octavari que se celebrava á Betlem, y que començava l'endemá de Corpus y acabava lo dia propi del Sagrat Cor. Al any 1844 comensa á celebrarse la festa á Sant Jaume; en lo 1846 s'estableix á Sarriá lo primer convent de monges de Jesús que s'ha establert á Espanya, dedicant-se á la ensenyansa de noyes; en 1855, á Santa Mónica se posa á la pública veneració la imatge del Sagrat Cor de Jesús agonitzant, en l'altar del Sagrament, representantse á Nostre Senyor en l'Hort de Getsemani, celebrant sa festa principal lo dijous Sant al vespre; y cinch anys després celebra dita iglesia en lo mes de Juny y per primera vegada, lo Mes del Sagrat Cor, mitj-dia y vespre.

A 10 de Novembre de 1866, dia del Patrocini de la Mare de Deu, s'instituía á Barcelona l'Apostolat de la Oració ab una funció solemne en la que hi predicá lo célebre jesuïta fill d'Arenys de Mar, lo P. Joaquím Forn, institució que s'troba establerta á Sant Jaume y á la qual estan incorporades casi totes les associacions del Sagrat Cor que en nombre gran hi ha establertes á Barcelona, inclosa aquella de Santa Maria que, en 1844, pogué obtenir que la reyna Cristina y la Infanta Lluïsa Fernanda estiguessen presentes en la funció d'un quart diumenge de mes.—RAMÓN N. COMAS.

DIETARI DEL PRINCIPAT

Dia 3.

Convocats per l'Alcalde d'aquesta ciutat se reünexen alguns diputats y senadors que acorden oposarse al augment de la contribució de consums que 'l govern se proposa imposar á Barcelona.

Dia 4.

Llegim que ab aplaudiment general del auditori, han sigut arrencades les lloses del carrer que á Sant Carles de la Rápita portava 'l nom del ex-ministre Bosch y Fustagueras.

—Lo recautat en la provincia de Barcelona fins aquest dia, pera la suscripció nacional espanyola, puja 108,952'03 pecetes.

—Un gran nombre d'associacions obreres han dirigit una exposició al Ajuntament, al Governador Civil y al Capítol General de Barcelona, demanant que s'posi remey á la espantosa crisis que actualment estém atravessant.

Dia 5.

Llegim que la Companyia del Gasómetro tarragoní ha privat del gas á la Casa de Beneficencia y al Palau provincial de Tarragona, per no poder cobrar lo crèdit que te contra aquella Diputació.

—Celebra la primera sessió lo Círcol científich y literari instituhit en nostra Universitat.

Dia 6.

Los síndichs del gremi de Barcelona, convocats per lo Capítol General de Catalunya, acorden que procurarien contribuir á costejar la fortificació d'aquesta capital.

Dia 7.

Les corporacions agrícoles de nostra terra, s'oposan al augment de la contribució territorial.

Dia 8.

Los diaris publiquen la nova de que lo Jurat de la Exposició de Belles Arts de Viena, ha concedit la gran medalla d'or al escultor tortosí En Agustí Querol.